

Situació laboral de les persones joves a Catalunya

3r trimestre de 2016

Informe elaborat a partir de les darreres dades
de l'Enquesta de Població Activa

Observatori Català de la Joventut

Generalitat de Catalunya
Departament de Treball, Afers Socials
i Famílies
Direcció General de Joventut

Presentació

Aquest informe recull els principals resultats de les darreres dades de l'Enquesta de població activa (EPA) sobre la situació laboral de les persones joves. També ofereix informació sobre els estudis i l'emancipació dels joves i les joves. L'informe compara sistemàticament la situació de la població juvenil amb l'adulta i, quan les dades ho permeten, analitza les diferències dins del grup de joves.

Les dades són generades per l'Idescat a petició de l'Observatori Català de la Joventut i fan referència a la població de 16 a 29 anys, d'acord amb la definició de joventut que fa la Llei 33/2010, de polítiques de joventut. La informació disponible en aquest document és, doncs, inèdita i ofereix una visió sobre la situació laboral del conjunt de la població jove.

Observatori Català de la Joventut

Sumari

1. Aspectes destacats
2. Situació d'activitat
3. Ocupació
4. Atur
5. Estudis en curs
6. Emancipació

1. Aspectes destacats

Situació d'activitat

- **La taxa d'activitat juvenil continua baixant i se situa al 61,4%.** Durant la crisi, la taxa d'activitat juvenil s'ha situat per sota de la de les persones de més de 29 anys i continua la seva tendència a la baixa malgrat la millora en les dades d'ocupació que es recullen en els últims trimestres.
- Un 46,2% de joves estan ocupats, mentre que un 14,7% està a l'atur (coeficient d'atur juvenil).

Ocupació

- Les dades d'aquest trimestre registren un **increment important de l'ocupació juvenil de 30.100 persones respecte l'any anterior, el que suposa un 6,7%** més de llocs de treball ocupats per joves. Aquestes dades confirmen la tendència positiva en la creació d'ocupació que s'observa des del 2015.
- **Més de la meitat dels joves de 16 a 29 anys contractats tenen contractes temporals.** Per primer cop la taxa de temporalitat supera el 50% situant-se al 52,2%. L'increment de 5 punts en un any de la temporalitat fa pensar que **la recent creació d'ocupació s'ha produït fonamentalment a través de contractes temporals.**
- Malgrat la tendència positiva dels últims trimestres, l'anàlisi de l'evolució de l'ocupació durant tot el període de la crisi posa de manifest que **els llocs de treball ocupats per joves han disminuït un 45,4% des del 2007 passant de 874.500 a 477.600 persones joves ocupades a l'actualitat.** La taxa d'ocupació juvenil, per exemple, se situa 20 punts per sota del que estava a l'inici de la crisi.
- **Les persones joves treballen predominantment en el sector serveis (82,1%)** i amb feines de més baixa qualificació i més precàries que els de més de 29 anys.

Atur

- La creació d'ocupació i el descens de l'activitat es reflecteixen en una **disminució de 4,2 punts interanuals en la taxa d'atur juvenil, que se situa en el 23,9%**, molt lluny del màxim del 39% assolit el primer trimestre de 2013.
- En xifres absolutes, a **Catalunya hi ha 150.400 joves a l'atur**, 34.900 persones menys que fa un any.
- L'atur afecta clarament més als joves sense estudis postobligatoris (34,1%) i als més joves (41,8%) i lleugerament més als nois (24,5%) i als estrangers (26,2%).
- El llarg període d'atur i la precarietat dels contractes ha fet que **la cobertura d'atur entre els joves se situï tan sols en un 5,5% dels joves desocupats**, 20 punts per sota dels nivells del 2009.

Estudis en curs

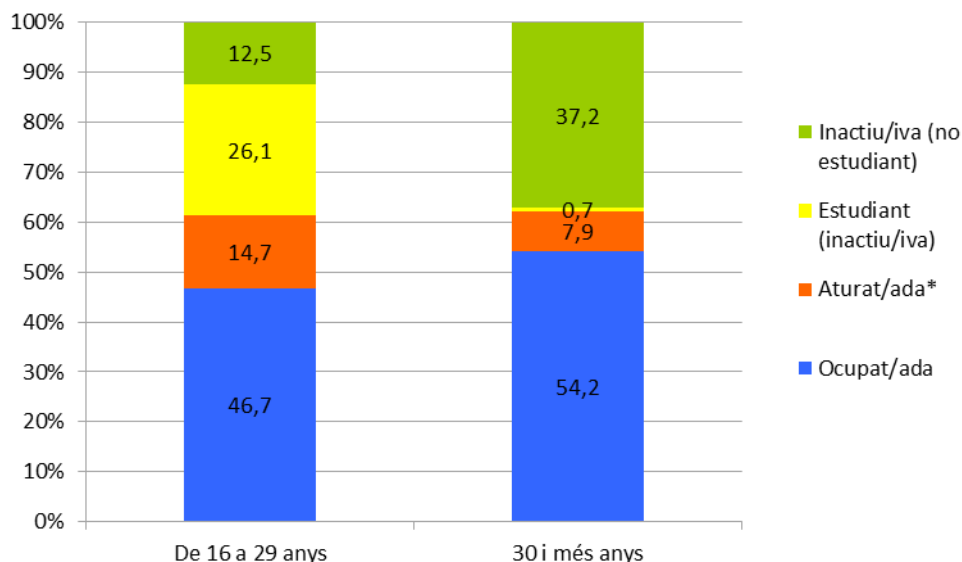
- **El 40,4% de les persones joves estudien.** La crisi econòmica ha estimulat el retorn o l'allargament dels estudis. De totes maneres, aquesta tendència s'ha estabilitzat aquest últim any i es manté pràcticament igual que el tercer trimestre de 2015.

Emancipació

- **La taxa d'emancipació de les persones joves de 16 a 29 anys se situa al 23,7%.** L'emancipació ha sofert una forta baixada coincidint amb la crisi econòmica i encara no es detecten indicis de recuperació.

2. Situació d'activitat

Situació d'activitat segons grup d'edat (%).
Catalunya, 3r trimestre de 2016

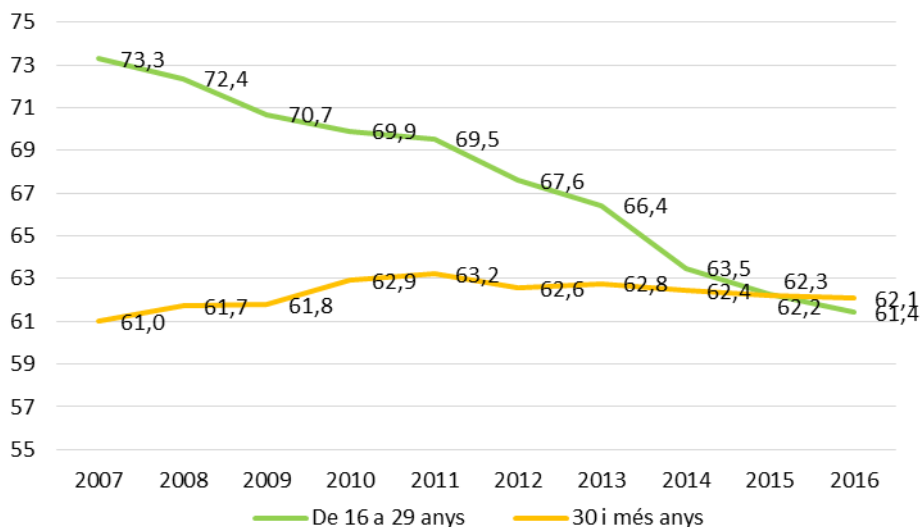

* Coeficient d'atur.

Font: Enquesta de població activa (Idescat). Elaboració pròpia

- Les persones joves que treballen representen un 46,7% del total. Sumades a les que estan a l'atur, fan que la taxa d'activitat juvenil se situï al 61,4%.
- El gràfic també indica el *coeficient d'atur juvenil*, un 14,7%, que representa el percentatge de població jove aturada respecte el total de la població. Per la població de més de 29 anys aquesta dada és del 7,9%.
- Un 26,1% dels joves són estudiants inactius (només estudien). Els individus que estudien i treballen simultàniament estan inclosos, al gràfic, dins del grup d'ocupats i ocupades. Si tenim en compte també els estudiants actius, els joves que estudien són el 40,4%. Cal tenir en compte que durant el tercer trimestre, que inclou els mesos no lectius d'estiu, el nombre d'estudiants sempre es redueix entorn a un 10% que es recupera en els trimestres següents. Només un 0,7% dels joves de més de 29 anys es declara estudiant inactiu.
- Un 12,5% dels joves es troben en situació d'inactivitat i no estudien. En aquest cas també hem de tenir en compte l'impacte estacional del tercer trimestre on aquesta dada augmenta substancialment (entorn a un 6% o 7%) degut a l'efecte de l'estiu. Els inactius no estudiants són molt més nombrosos entre la població de més de 29 anys (37,2%), ja que inclou persones jubilades o dedicades a tasques domèstiques.

**Taxa d'activitat segons grup d'edat (%).
Catalunya, 2007-2016 (3r trimestre)**

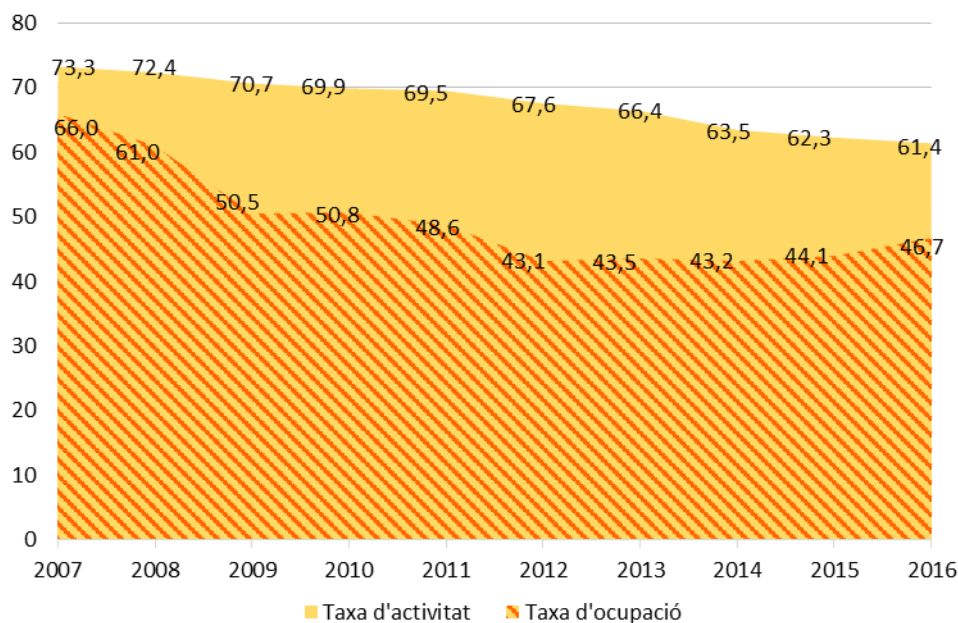
Font: Enquesta de població activa (Idescat). Elaboració pròpia

- Un dels impactes més destacats de la crisi ha estat la dràstica reducció de la taxa d'activitat entre la població jove. Les creixents dificultats per accedir a una feina han fet que molts joves hagin optat per retardar l'entrada al mercat laboral allargant els estudis o que hagin deixat de buscar feina.
- Malgrat la reducció de l'atur i l'augment de l'ocupació, la taxa d'activitat juvenil segueix baixant (gairebé un punt respecte el trimestre anterior), situant-se al 61,4%. Això fa pensar que la recent creació d'ocupació no està canviant les estratègies dels joves que segueixen retardant la seva entrada al mercat de treball.
- En aquests últims anys, més enllà de la creació d'ocupació, el descens de la taxa d'activitat ha contribuït a explicar una part destacable de la millora en la taxa d'atur.
- La caiguda de la taxa d'activitat és un fenomen purament juvenil. Des del 2008, la taxa d'activitat dels joves de més de 29 anys s'ha mantingut molt estable per sobre del 60% (actualment és del 62,1%). En canvi la dels joves ha baixat 12 punts. Això ha fet que des de l'any passat, per primera vegada, la taxa d'activitat dels joves sigui inferior a la dels adults.

3. Ocupació

Evolució de l'ocupació

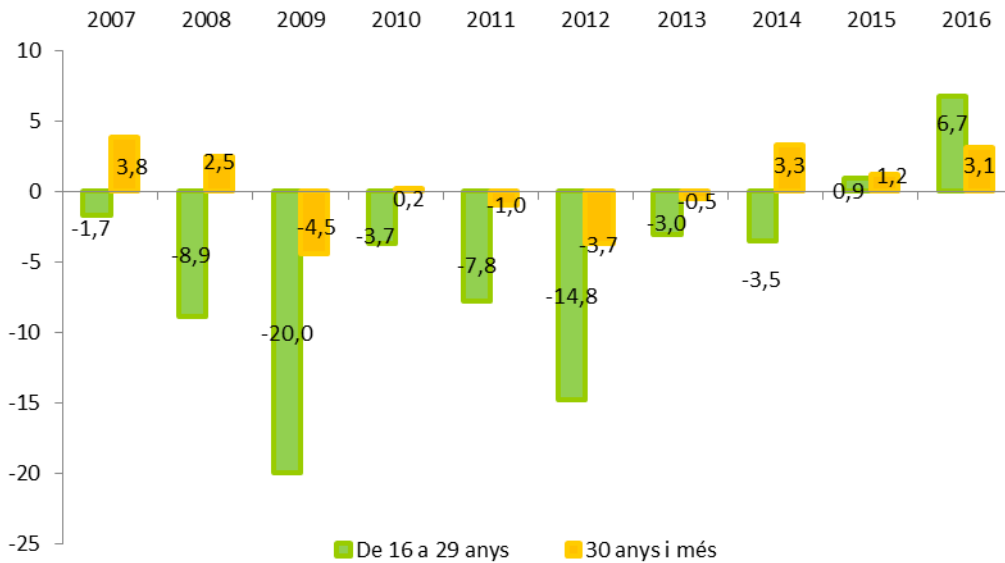
Taxa d'ocupació i d'activitat juvenil (%).
Catalunya, 2007-2016 (3r trimestre)

Font: Enquesta de població activa (Idescat). Elaboració pròpia

- La taxa d'ocupació indica la proporció de persones ocupades respecte el total de la població. En aquest tercer trimestre de 2016 la taxa d'ocupació juvenil se situa en el 46,7%. Això suposa un augment d'un destacable 2,6% confirmant la tendència a l'alça dels últims trimestres.
- En xifres absolutes, des del tercer trimestre de l'any passat s'han creat uns 30.100 llocs de treball ocupats per joves. Aquesta és la millor xifra de creació d'ocupació des de l'inici de la crisi.
- Aquesta tendència suposa un canvi en l'evolució dels últims anys. La crisi econòmica ha destruït molts llocs de treball, especialment entre la població jove, de tal manera que, tal com mostra el gràfic, la taxa d'ocupació ha caigut més de 20 punts percentuals. L'any 2007 el 66% dels joves de 16 a 29 anys tenia feina davant del 46,7% actual. Aquesta rotunda disminució del percentatge de joves que treballen dóna una idea de l'impacte de la crisi sobre el mercat de treball i fa evident que encara queda molt camí per arribar als nivells d'ocupació juvenil anteriors a la crisi.
- El gràfic també permet comparar la taxa d'ocupació amb la d'activitat. L'espai que hi ha entre les dues taxes recull la població aturada. El gràfic dóna una idea de com el descens de la taxa d'activitat ha fet que l'atur juvenil hagi estat menys important del que hagués estat si s'haguessin mantingut els nivells d'activitat del 2007.

**Variació interanual de la població ocupada segons grup d'edat (%).
Catalunya, 2007-2016 (3r trimestre)**

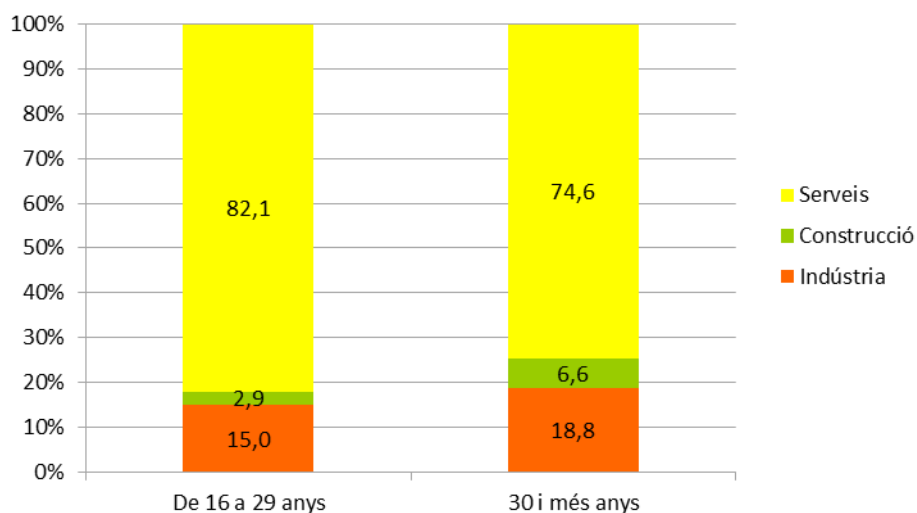

Font: Enquesta de població activa (Idescat). Elaboració pròpia

- El gràfic de variació interanual de la població ocupada mostra el ritme de creació o destrucció d'ocupació d'un any respecte l'anterior. A diferència de la taxa d'ocupació, aquestes dades mesuren la creació o destrucció d'ocupació en termes absoluts. Per això, en la interpretació d'aquestes dades cal tenir en compte un factor demogràfic: des de fa anys la població de 16 a 29 anys està disminuint (aproximadament un 15% des del 2007), això fa que part de la reducció del nombre de llocs de treball ocupats per joves no hagi estat deguda només a l'impacte de la crisi sinó al simple fet que hi ha menys individus en aquest tram d'edat.
- El gràfic posa de manifest l'important increment de població ocupada respecte el mateix trimestre de l'any anterior. La creació absoluta de 30.100 llocs de treball ocupats per joves suposa un increment del 6,7%. Es tracta d'una dada que trenca amb l'evolució negativa dels últims anys.
- Pel que fa a la població adulta, les dades mostren com l'impacte de la crisi ha estat molt menor i, en conseqüència, el ritme de creació d'ocupació d'aquest trimestre és també proporcionalment més contingut (un 3,1%). De fet, per primer cop des de la crisi, l'evolució de l'ocupació és millor entre els joves que entre els adults.
- Tot i aquesta recuperació des de l'any 2007 els llocs de treball ocupats per joves s'han reduït gairebé a la meitat (un 45,4%), passant de 874.500 a 477.600 en l'actualitat.
- L'evolució de la variació interanual de la població ocupada posa de manifest com els períodes 2008-2009 i 2011-2012 van ser els moments més forts de destrucció d'ocupació.

Característiques de l'ocupació

Sector d'activitat¹ segons grup d'edat (%).
Catalunya, 3r trimestre de 2016

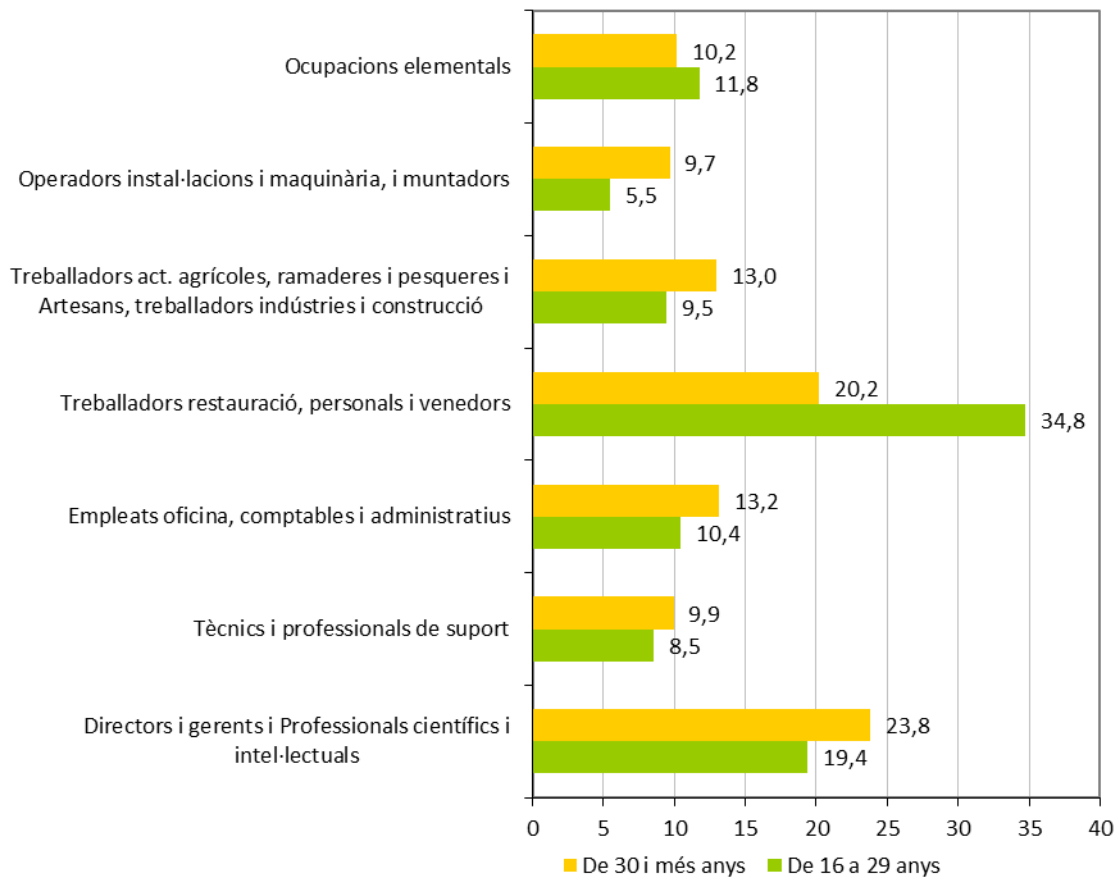

Font: Enquesta de població activa (Idescat). Elaboració pròpia

- Els serveis són el sector d'activitat que acumula el volum més important de la força laboral a Catalunya. Un 82,1% de joves ocupats ho estan en aquest sector. Aquesta proporció és inferior en el cas dels de més de 29 anys (74,6%). En canvi, en el sector de la indústria i la construcció passa el contrari.
- Respecte el 2007, el sector serveis ha anat incrementant el seu pes relatiu gràcies a la destrucció d'ocupació juvenil en el sector de la construcció, que ha perdut més de la meitat dels llocs de treball ocupats per joves i, en menor mesura, de l'industrial. La recent recuperació de l'ocupació juvenil, a més, també s'ha concentrat en el sector serveis.

¹ No s'ha inclòs la població ocupada en el sector agrari per falta de mostra.

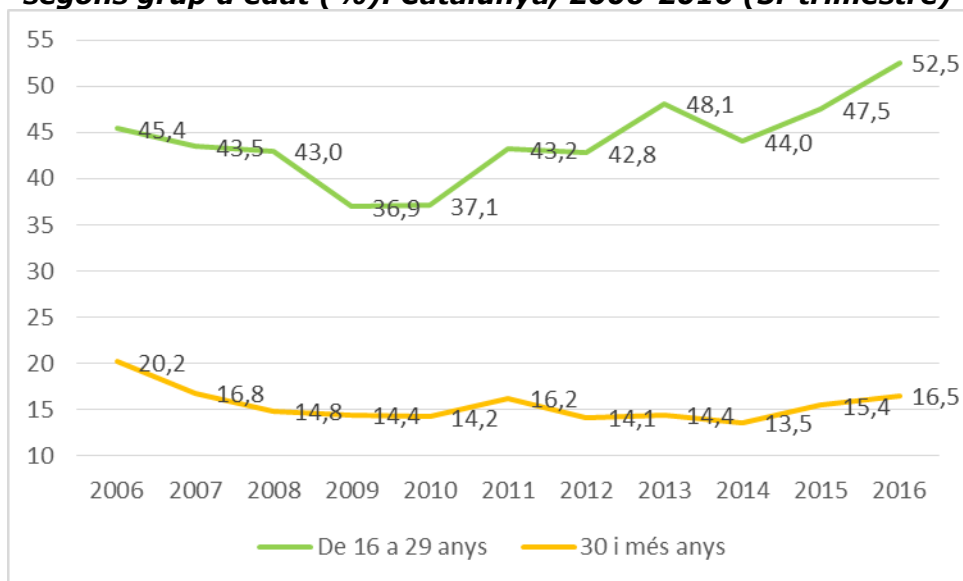
**Qualificació de l'ocupació (%).
Catalunya, 3r trimestre de 2016**

Font: Enquesta de població activa (Idescat). Elaboració pròpia

- El gràfic mostra una comparació de l'estructura de qualificacions de les ocupacions de les persones joves de 16 a 29 anys i les de 30 anys i més.
- Les persones joves tenen, en general, feines de més baixa qualificació. En les categories de més alta qualificació (càrrecs directius i gerencials i professionals científics i intel·lectuals) les persones joves hi són menys presents que la població de més edat (19,4% i 23,8%, respectivament).
- La diferència més gran entre joves i adults la trobem en les feines del sector serveis de baixa qualificació com els treballadors de restauració, serveis personals o vendes. Aquest tipus d'ocupacions són les que han crescut més en el recent augment de l'ocupació.

Taxa de temporalitat entre la població ocupada assalariada segons grup d'edat (%). Catalunya, 2006-2016 (3r trimestre)

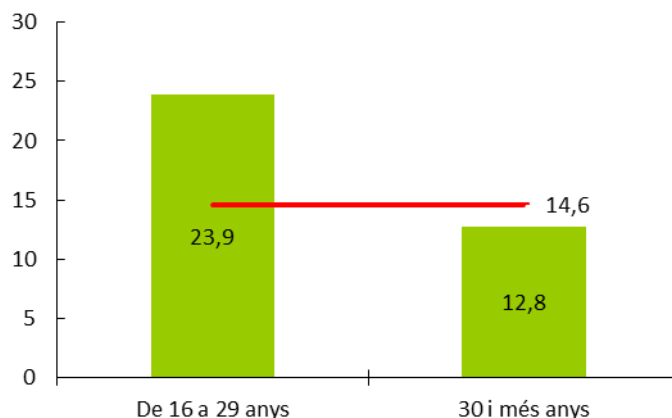
Font: Enquesta de població activa (Idescat). Elaboració pròpia

- Les dades de temporalitat fan evident com l'increment en la població jove ocupada s'ha produït de forma majoritària a través de contractes temporals.
- Per primer cop la taxa de temporalitat supera el 50% indicant que ja són més els joves de 16 a 29 anys ocupats amb contracte temporal que aquells que tenen un contracte indefinit.
- La temporalitat és un problema genuïnament juvenil: un 52,5% de joves contractats ho estan amb un contracte temporal. En canvi, en les persones adultes aquest percentatge és del 16,5%.
- Durant els primers anys de la crisi econòmica el percentatge de contractes temporals va disminuir entorn als 10 punts ja que van ser els primers llocs de treball que es van destruir. Tanmateix, des de 2010 s'observa una tendència a l'alça que la situa avui per sobre del 50%.

4. Atur

Taxa d'atur

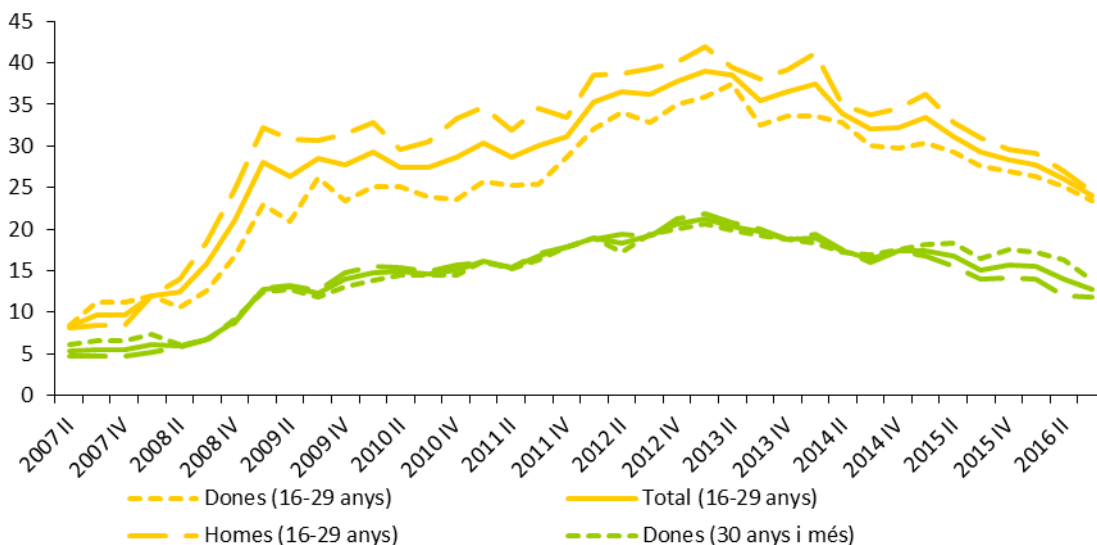
**Taxa d'atur segons grup d'edat (%).
Catalunya, 3r trimestre de 2016**

Font: Enquesta de població activa (Idescat). Elaboració pròpia

- El tercer trimestre de 2016 la taxa d'atur entre el col·lectiu de 16 a 29 anys se situa en el 23,9%.
- En xifres absolutes, a Catalunya hi ha 150.400 joves a l'atur.
- La taxa d'atur entre les persones de més de 29 anys és del 12,8%; i pel global de la població és del 14,6%.
- En el tram d'edat de 16 a 24 anys la taxa d'atur és del 32,2%.

**Evolució trimestral de la taxa d'atur segons grup d'edat, per sexe (%).
Catalunya, 2007-2016**

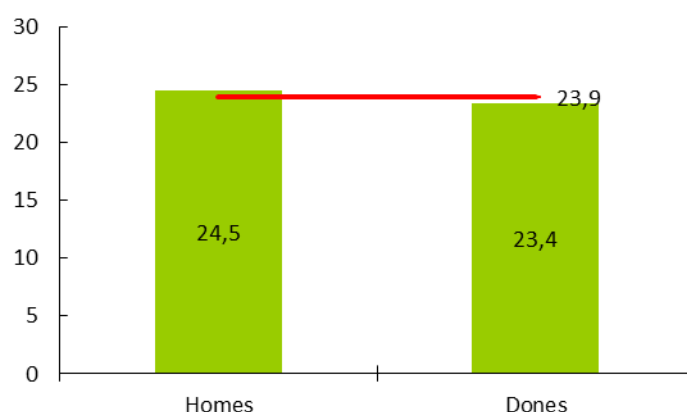
Font: Enquesta de població activa (Idescat). Elaboració pròpia

- L'increment de l'ocupació i el manteniment de la disminució de la taxa d'activitat, consoliden una disminució significativa de la taxa d'atur.
- En concret, respecte el trimestre anterior, l'atur s'ha reduït un 1,7% i respecte el tercer trimestre de l'any anterior, un destacable 4,2%. Això significa que en un any, hi ha 34.900 persones joves menys en situació d'atur.
- El gràfic també posa de manifest el major impacte de la crisi sobre les persones joves en relació a les adultes. I com les diferències entre homes i dones joves s'han anat reduint a mida que disminuïa també la taxa d'atur.

El perfil de la persona jove aturada

Al llarg de tot el període de crisi, l'atur ha tingut més impacte entre els homes, en els trams d'edat més joves, els que tenen un nivell formatiu inferior i entre la població estrangera. Amb la disminució de la taxa d'atur, aquestes diferències s'han anat moderant.

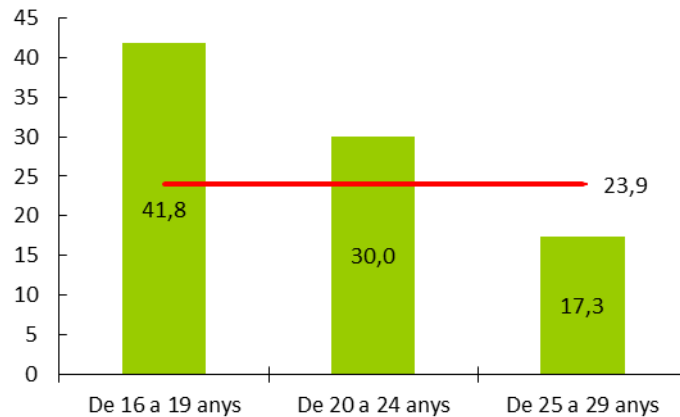
Taxa d'atur juvenil segons sexe (%).
Catalunya, 3r trimestre de 2016

Font: Enquesta de població activa (Idescat). Elaboració pròpia

- Les diferències en la taxa d'atur entre homes i dones joves ha anat disminuint, situant-se en aquest trimestre en un 1,1%.
- Durant la crisi i per primera vegada l'atur juvenil masculí ha superat al femení. El manteniment d'aquestes diferències al llarg de tot el període de crisi ha posat de manifest que el nivell educatiu més alt de les noies ha contribuït a que hagin pogut resistir més bé la destrucció d'ocupació.

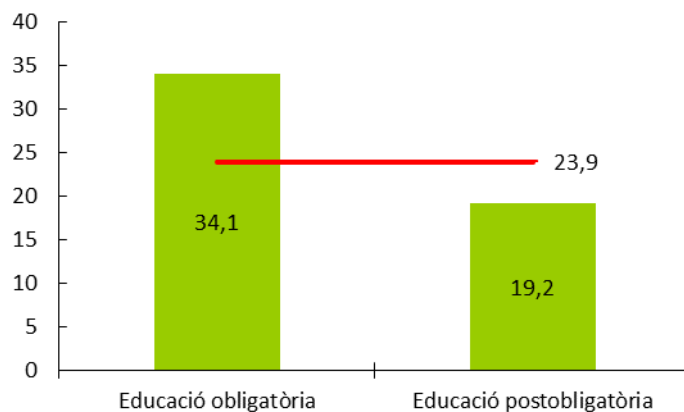
Taxa d'atur juvenil segons grups d'edat (%).
Catalunya, 3r trimestre de 2016

Font: Enquesta de població activa (Idescat). Elaboració pròpia

- Del grup de joves actius de 16 a 19 anys el 41,8% està buscant feina. L'atur afecta amb més força als més joves. Tot i que en aquestes edats és on hi ha menys població activa, cal destacar que el que ha esdevingut realment complicat durant la crisi és trobar una primera feina, especialment entre les persones joves que deixen els estudis aviat.

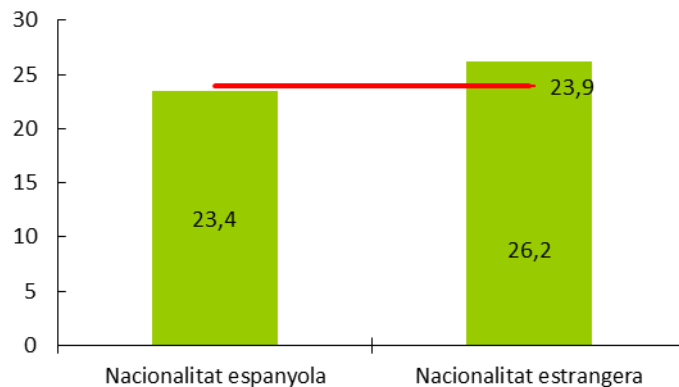
Taxa d'atur juvenil segons nivell educatiu (%).
Catalunya, 3r trimestre de 2016

Font: Enquesta de població activa (Idescat). Elaboració pròpia

- Des de l'inici de la crisi, l'atur ha afectat més a les persones joves amb menys estudis: la taxa entre els joves que només tenen estudis obligatoris és 15 punts superior a la dels joves amb educació postobligatòria. L'educació és, doncs, un element clau per tenir una posició relativament més segura al mercat laboral.

**Taxa d'atur juvenil segons nacionalitat (%).
Catalunya, 3r trimestre de 2016**

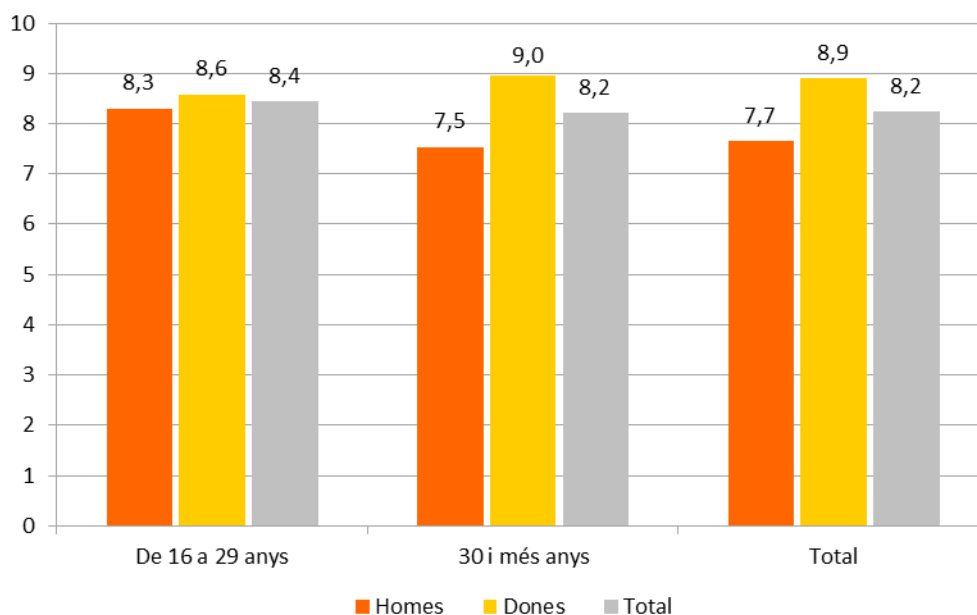

Font: Enquesta de població activa (Idescat). Elaboració pròpia

- Igualment, la població estrangera també és un dels sectors socials més afectats per l'atur. Malgrat això, en els últims trimestres la taxa d'atur entre els estrangers ha disminuït amb força. En els últims anys l'atur entre la població jove activa estrangera superava el 50% i en aquest trimestre se situa en un 26,2%. Cal dir, però, que aquesta baixada es veu afavorida pel fet que una part important de la població estrangera ha abandonat el país, especialment aquella que tenia més dificultats de trobar feina.

Atur i risc d'exclusió

**Atur de llarga durada segons grup d'edat (%).
Catalunya, 3r trimestre de 2016**

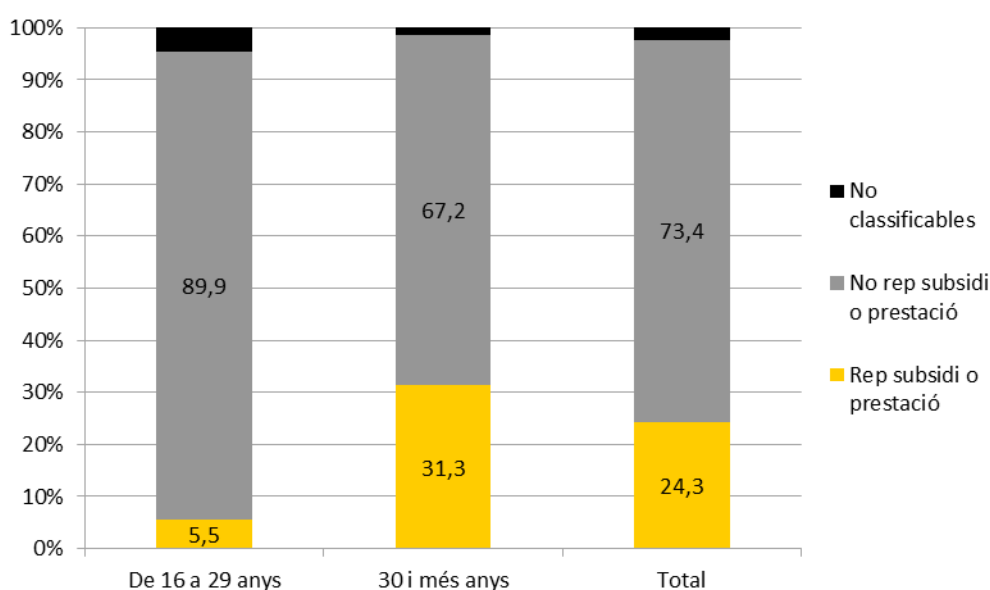
Font: Enquesta de població activa (Idescat). Elaboració pròpia

- La taxa d'atur de llarga durada quantifica el percentatge de població activa que està desocupada i busca feina des de fa un any o més. Mostra les dificultats de les persones aturades per trobar feina. És també un indicador de risc d'exclusió

social. Entre la joventut, estar en situació d'atur durant un període prolongat pot tenir conseqüències al llarg de tota la trajectòria laboral de l'individu.

- Un 8,4% de la població activa jove fa més d'un any que busca feina.
- En els últims trimestres i des del 2013 l'atur juvenil de llarga durada s'ha anat reduint molt significativament. L'atur de llarga durada era pràcticament insignificant abans de la crisi entre les persones joves, però des del 2007 van anar creixent ràpidament fins a arribar a nivells superiors al 18%. A partir de llavors, al costat del descens en la taxa d'atur global, també ha hagut una baixada en l'atur de llarga durada.

Cobertura dels subsidis i prestacions als desocupats segons grups d'edat (%). Catalunya, 3r trimestre de 2016

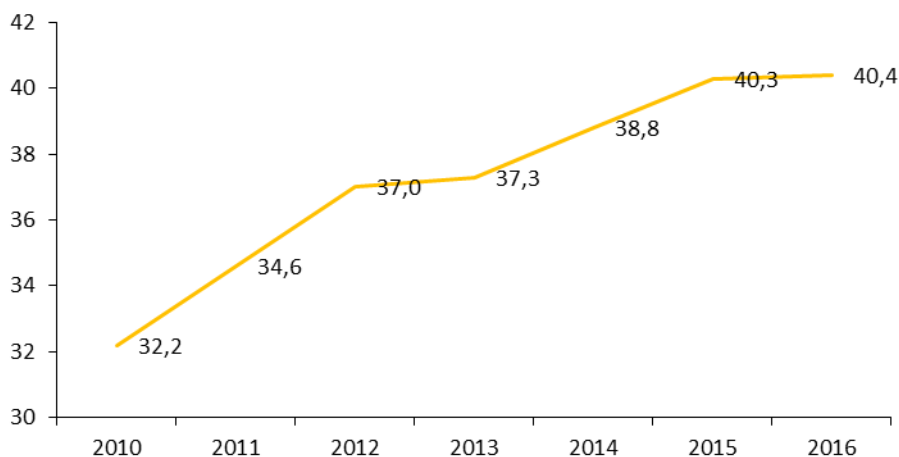

Font: Enquesta de població activa (Idescat). Elaboració pròpia

- Els subsidis o prestacions econòmiques per a les persones desocupades són una de les estratègies que adopten els estats del benestar per pal·liar el risc d'exclusió de les persones que estan a l'atur.
- En el cas del col·lectiu de joves de 16 a 29 anys, aquesta cobertura arriba només al 5,5% de les persones aturades. Molts dels joves i de les joves que es troben en situació d'atur o bé no han cotitzat encara o ho han fet durant molt poc temps, ja sigui perquè busquen la seva primera feina o perquè han tingut feines amb contractacions precàries.
- El percentatge de gent jove a l'atur que està coberta per alguna prestació o subsidi ha disminuït dràsticament en els últims anys: l'any 2009 la cobertura se situava per sobre del 25% de joves aturats.
- Entre la població de més de 29 anys, la cobertura arriba al 31,3% de les persones aturades.

5. Estudis en curs

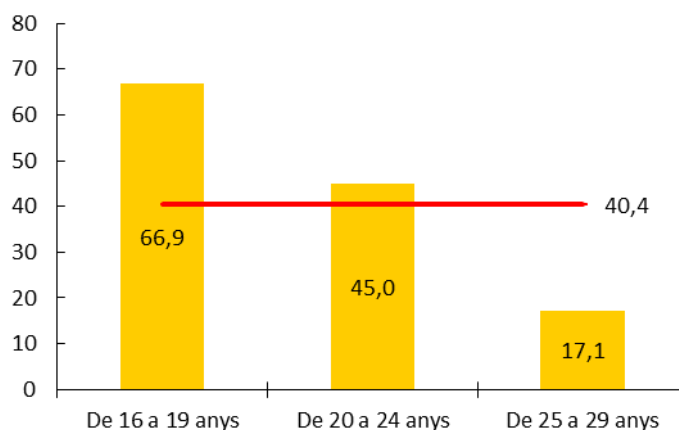
Proporció de joves que estudien (%). Catalunya, 2010-2016 (3r trimestre)

Font: Enquesta de població activa (Idescat). Elaboració pròpia

- La crisi econòmica ha provocat un augment de la població jove que estudia: la formació és percebuda com una alternativa a l'atur i com una estratègia a mig llarg termini per posicionar-se més bé en el mercat laboral.
- Aquesta tendència, que havia estat molt marcada en anys anteriors s'ha aturat el 2016.

Proporció de joves que estudien segons grup d'edat (%). Catalunya, 3r trimestre de 2016

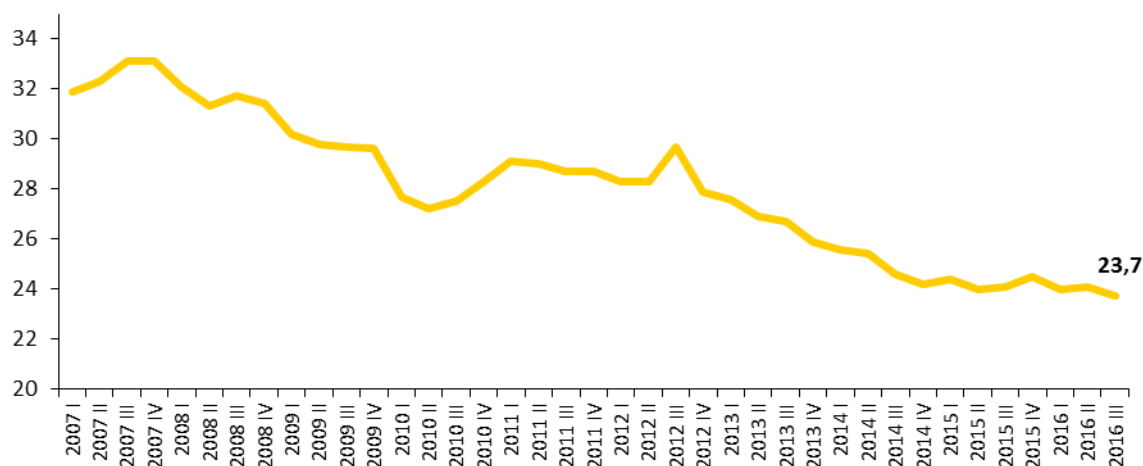

Font: Enquesta de població activa (Idescat). Elaboració pròpia

- Com és lògic, on trobem una proporció més gran de joves que estudien és en els trams d'edat més joves. L'evolució d'aquestes dades mostra que els grups d'edat més joves (aquells més afectats per l'atur) són els que, sobretot, han optat per mantenir-se o retornar al sistema educatiu.

6. Emancipació

**Evolució trimestral de la taxa d'emancipació (%).
Catalunya, 2007-2016**

Font: Enquesta de població activa (Idescat). Elaboració pròpia

- El darrer trimestre, la taxa d'emancipació de les persones joves d'entre 16 i 29 anys és del 23,7%.
- La tendència des de l'inici de la crisi ha estat d'un clar descens en la taxa que es manté encara. L'emancipació domiciliar de les persones joves s'ha vist dificultada per les condicions del mercat laboral i la millora en l'ocupació encara no es veu reflectida en les estratègies d'emancipació.